

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

138. An sit electio remaneret apud duos vnus alterum eligere possit? Et quæritur: an aliquis possit se ipsum eligere, dum facultas eligendi pluribus commissa est? Et tota doctrina huius Resolutionis ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76413)

Non nego tamen, quod si Elector est dubius de indignitate personae eligendae, potest se cum timoratis Dei conformare: at si est omnino certus de indignitate, nequaquam debet enim indicare, illos non habere eam certitudinem de indignitate eligendi, quam ipse, sed potius contrariam.

RESOL. CXXXVII.

An accusatus, vel denunciatus debeat expelli ab electione?

Et an propter malam famam apud bonos viros talis ineligibilis sit? Ex p. 10. tr. 13. & Misc. 3. Ref. 32.

§. 1. **A**D hoc dubium etiam respondet Peyrinus de Subdito, tom. 1. q. 1. c. 31. §. 9. Dico quartum, accusatus de aliquo delicto non est capax electionis. Nauarr. lib. 5. conf. de accusat. conf. 6. Rodriq. in Summa, c. 105. n. 2. Probat, quia in potestate vnius maleuoli, inuidi, & amici esset meritissimos viros à promotione ad dignitates, maxime, quae per concursum dantur, ablegare. Id tamen debet intelligi, modò accusatus non sit generatus apud bonos viros de tali peccato; nam hoc casu propter malam famam ineligibilis esset, vt habetur c. Omnipotens Deus, de accusat. & docet Naldus in sum. verb. Infamia, n. 1. & Molfesius, tom. 1. Summ. tract. 6. n. 29. & 30. Hucusque Peyrinus.

2. Sed hoc vltimum non admittit Leandrus à Murcia in c. 8. Regul. Sancti Francisci, c. 12. n. 10. vbi sic ait: [Pace istorum DD. esta doctrina no la tengo por verdadera, porque la infamia aun no haze, ni vale por vn testigo mayor de toda exception, como lo ensñan Lessio de instit. & iur. lib. 2. c. 29. dub. 16. n. 146. y Portel verb. Correctio Fratrum, n. 35. ni haze semiplena prouaça para que alguno pueda ser juzgado, ni prouea en manera alguna, sino solo firme, y haze officio de acusador, abriendo camino al juez para que pueda proceder à la inquisicion especial, como lo determina el Derecho in cap. Tua nos, de cohabitatione Cler. & mul. leg. 3. §. Testibus ff. de Testib. & c. Testes, §. Alia est fides, 4. q. 3. & c. Præterea, vbi Abbas n. 3. de rescriptis, Bartolus in l. de Minore, §. Tormenta ff. de qu. & in l. Proprietatis, C. de probationib. & c. Tam litteris, de Testib. & leg. Decurionum, C. de pen. Parisius conf. 10. n. 9. lib. 2. Decius conf. 54. col. 2. versic. Sic etiam, Valascus consult. 176. n. 7. Luego no deuen fer repelidos de la eleccion, los que solo estan infamados de algun delito, porque la dicha infamia no puede seruir de prouea alguna; assi esta acusadoo con infamia, no es mas, que tener dos acusadores: pero no prouea contra si, por quanto, como queda prouado, la infamia solo firme, y haze officio de acusador; pero ni lo haze ni le puede hazer de testigo; y assi el acusadoo con infamia, no tiene prouea alguna contra si; pues que razon ay para que sea condenado real y efectiuamente, no dexandole concurrir? Y se confirma, porque como ensñamos en el c. 8. n. 8. no basta el dicho de vn testigo para repeler à vno de la eleccion, aunque iure que inhabil: la infamia no prouea tanto como vn testigo; luego mucho menos podrá serlo por ella. Item, porque como diximos en el cap. 9. en el n. 11. para que sea vno repelido de votar en la eleccion, se requiere que sea vltimamente conuencido, y que se proceda juridicamente en la causa, el que solo està acusadoo, aunque tenga contra si la infamia, no solo no està conuencido, pero ni tiene semiplena prouança contra si; luego no deuen fer repelido de la eleccion: ni conuenne lo contrario el cap. Omnipotens Deus. De accusationibus, que alega Peyrinus por su sententia, porque alli habla el texto, en caso que pueda auer lugar, para que antes de la eleccion, el acusadoo, y infamado se pueda purgar, y prouar su ifocencia como consta clara ente del texto que manda que se haga assi, con aquellas pa-

labras: Cum antea requiri, & discuti debeant: pero quando el caso es tan apretado, que no ay lugar de hazer estas prouejas, porque la eleccion se ha de hazer; luego no puede ser repelido el assi causado, aunque este infamado, si no està conuencido iuridicamente: porque en caso de duda, es mejor la condicion del que posee su derecho para la eleccion, como realmente le posee el assi acusadoo. Ita Leandrus.

RESOL. CXXXVIII.

An si electio remaneret apud duos, vnum alterum eligere possit?

Et quaritur, an aliquis possit seipsum eligere, cum saculus eligendi pluribus commissus est?

Et tota doctrina huius Resolutionis est valde notanda pro praxi: vbi etiam breuissimè deducitur, quod qui voci actiua renunciat, remanet priuatus passiuus.

Et inferitur: quod in dubio actus debet interpretari validus. Ex p. 10. tr. 13. & Misc. 3. Ref. 33.

§. 1. **A**firmatiuam sententiam tenet noster doctus Pater Pasqualigus, decis. 253. n. 4. & penes ipsum Ancharanus in c. Nullus de Elect. Paulo de Eleazaris ibid. n. 13. tom. 2. Reperit Ioannes Andreas in Reg. In toto de reg. iur. in 6. Panormitanus p. 2. conf. 25. nu. 1. Biax in Direct. Elect. p. 3. c. 23. n. 3. Boich. c. Quia propter de Elect. n. 1. Tufchus lit. Es concl. 72. & 78. Sigilmundus de elect. & potest. Prælat. p. 1. c. 3. dub. 24. n. 5. & alij. Hoc autem potest contingere, si vnus vtatur eligendi potestate, & alter cedat iuri suo eligendi; tunc enim ille hunc eligit, vt docet Ancharanus vbi supra, & Eleazarus n. 13. & hic consentiet electioni suæ. Hic autem erit electus à toto Collegio, quia licet ad Collegium constituendum requirantur plures, potest tamen ad vnum deuenire, & tunc residet in illo tota potestas Collegij. Secundo modo potest contingere, si vnus ab alio palam eligatur, & electus consentiat suæ electioni, & hoc pacto augeat numerum: in hoc enim casu seruat id quod ius præscribit, cap. Quam 18. q. 1. Quod videlicet electio debeat esse concors, non enim esset concors, si electus in alium consentiret. Vnde talis electio erit à toto Collegio. Quod autem consentiendo suæ electioni possit augere numerum, pater, quia non incipit ipse vnus electionem, & proinde non est ambitiosus, sed ab alio incepram complet. Ex his colligitur, ait Pasqualigus, quod in nostra Religione Clericorum Regularium Theatorum potest sequi electio Canonica vocalis Capitulo Generali interfuturi: etiam si Electores ad duos tantum reducantur; quia licet prior modus non habet locum; quia qui voci actiua renunciat, remanet etiam priuatus passiuus, vt habetur p. 3. Decret. c. 1. n. 2. & 3. habet tamen locum posterior modus: nam vnus potest alteri suffragari, & iste electioni suæ consentire, & electio erit canonica, vt iam patet ex dictis. Quod præsertim habet locum, qui iuxta Constitutiones huius Congregationis p. 3. c. 1. verb. Nulla electio, &c. permittitur vnicuique in electione huiusmodi accedere ad seipsum, dummodò ante scrutinium omnes, & singuli Electores in id consentiant. Et Constitutiones huiusmodi confirmatae sunt à Summis Pontificibus cum amplissimis clausulis, & derogationibus omnium, quæ ipsis obstat possunt. Et ideo post Pasqualigum, & Alios Doctores vbi supra, hanc sententiam tenet ex nostris Pater Vidal in Arca Theol. mor. rit. de elect. Inquis. vnica per totum; in qua latè, & doctè probat canonicam electionem fieri posse inter duos, vt aliquando efficitur in nostra Religione inter duos vocales tantum per accessum ad seipsum. Et ex variis rationibus probat latè, vt dixi, & solide quod Capitulum secundum ius canonicum subsistere legitime potest in duobus

Ad firmandam doctrinam huius Resol. tom. 9. ar. 7. lege Doctrinam Resol. Per totum.

inobis tantum vocalibus, & electio est canonica, qua-
vis aliquando palam fiat, sicut etiam censetur valida, li-
cita, & legitima electio facta inter duos solum vocales
per accessum vnius ad seipsum cum alterius libero con-
sensu, insisterendo tum iuri communi, tum etiam specia-
li Religionis. Et haec omnia superius dicta confirmat
Barr. leg. si conuulsi. ff. de adop. exultimans aliquem posse
seipsum eligere dum facultas eligendi, pluribus com-
missa est, non verò quando vni tantum est demandata.
leg. Si mandauere. §. si tibi. ff. mandato. Et hanc senten-
tiam probabilem esse putat Bonac. de Elect. Pontific.
concl. 3. parit. 1. n. 11. quia, ait ipse, cum facultas eli-
gendi pluribus commissa fuit, electio fit à Communi-
tate, à qua singulares personae seorsum sumptae inad-
quate distinguuntur, & haec distinctio sufficit ad colla-
tionem Dignitatis, & iuxta istam distinctionem, facile
solui possent rationes aliorum Doctorum.

2. Verum negatiuam sententiam tenet Navarrus,
lib. 1. concl. 6. de elect. n. 1. Miranda in Manual. Prelat.
tom. 2. q. 2. art. 5. concl. 2. 5. Azorius tom. 2. lib. 4. cap. 5.
q. 8. Rodric. in qq. regul. tom. 2. q. 53. art. 1. 2. sub finem.
Sopranus de Elect. Pontif. lib. 4. c. 8. q. 6. Romanus Vil-
ladiego, Gambarus, & Panormitanus penes Bonaci-
nam, ubi supra: quibus ego addo nouissimè Patrem
Bordonni in Consiliis regularium tom. 2. resol. 61. n. 59.
Probat, quia in hoc casu impossibile est seruare ele-
ctionis, quae est assumptio vnius ex pluri-
bus, ad minus ex duobus, quia pluralitas saluatur in
duobus, reg. 40. in 6. in casu autem presenti non sunt
duo, quorum alter possit eligi, eo quod si vnus eorum
est Prior, iam eligibilis non est, si verò non sit superior
adhuc alter eorum non est eligibilis, nimirum ille, qui
debet eligere; non enim potest idem eligere, & eligi,
cum nemo possit oriri à seipso: ergo electio remanet
tantum respectu vnius, quod est contra naturam ele-
ctionis quae ex pluribus est vnus vocatio. Et probatur
Ath. 1. de electione S. Mathiae, ubi enim ita dicitur.
Oportet ergo ex his viris, qui nobiscum sunt congregati
rectem Relectionis eius nobiscum fieri vnum
ex istis; & statuerunt duos, Ioseph, qui vocabatur Bar-
sebas, qui cognominatus est iustus, & Mathiam, &
ocantes dixerunt: Tu Domine, qui corda nosti omnium,
ostende quem elegeris, ex his duobus vnum. Ecce quomo-
modo electio est vnus ex pluribus. Secunda ratio de-
sumitur ex cap. Quia propter de elect. quae est, vt maior
pars consentiat in aliquam; hic autem non datur ma-
ior pars, nec minor, neque vota dicuntur secreta. Et in
primo modo adducto à Pasqualigo, electio in qua eli-
gendus renuntiat voci actiua non saluatur, quod dica-
tur electus à toto Collegio, quia licet in vno tantum
saluaretur ius actiuum, necesse tamen est, quod electio
fiat vnus de pluribus, siquidem electio essentialiter
accepta ex parte iuris passiuè includit pluralitatem ex
supra probatis. Secundus modus non videtur subsistere,
quia supponit electionem non posse consistere sine il-
lo accessu, & consensu, consequenter propriè qui con-
sentit dicitur eligere seipsum, nec obstat, quod ipse non
inceperit electionem, quia eam perfecit, & absoluit,
quod maius est, ergo verè seipsum elegit.

3. Et haec sunt opiniones circa praesentem quaestio-
nem. Quid ego sentiam dicam breuiter: Puto itaque
vtramque sententiam esse probabilem, adhuc tamen
ego priori affirmatiuae, tanquam probabiliori, quam,
praeter Doctores citatos; tenet etiam Samuelius; de
Elect. disp. 3. tract. 1. controu. 8. per totam, qui etiam fa-
cit mentionem de tali electione, quae aliquando in no-
stra Religione euenire à nobis, supra obseruatum est, &
illa defendit. Sequor libenter hanc sententiam ex illo
Axiomate iuris, quod in dubio actus debet interpretari
validus, leg. Quoties, ff. de reb. dub. leg. Quoties, ff. de verb.
oblig. leg. Si quando, ff. de legat. 1. Abbas conf. 62. In con-
trouersias, col. 1. n. 7. vers. 3. lib. 2. Rolandus à Valle,
Tom. V I.

conf. 6. n. 2. 3. & seg. vers. Quintò considerandum lib. 3.
vbi extendit ad omnem actum, late Romanus, conf. 180.
Si admittimus, n. 7. cum sequentibus, vbi extendit ad om-
nem disputationem, videlicet Contractus, Testamenta,
Iuramentum, Attestationes, & Priuilegia, Bertazolus
de clausulis Instrum. clausul. 1. gloss. 4. n. 5. & in repert.
leg. Si quis maior. Cod. de transact. m. 106. Pichardus ad
§. Si quis alium. n. 4. de Inuit. stipular. Ferrerius in Con-
stit. Cathalonie, gloss. 1. n. 151. Vnde omnis interpretatio
admittitur ad sustinendum actum. Rotas, decis. 469 n. 3.
part. 2. recent. Rolandus à Valle, conf. 61. n. 26. lib. 3.
Cardinalis Tuschus tom. 4. littera A. concl. 136. n. 14.
& ista, quae fit pro validitate actus est regina aliarum,
interpretationum, Cephalus conf. 51. n. 39. Cardinalis
Mantica, de coniectur. vit. volum. lib. 12. tit. 17. num. 13.
etiamsi aliquid quandoque disponatur praeter inten-
tionem agentium, c. 1. §. Idem quoque in fine, de dispen-
sat. Impub. lib. 6. Federicus de Senis conf. 15. n. 5. Itaque
cum nostra sententia faciat pro validitate electionis, ex
superius dictis, sequenda videtur.

RESOL. XXXIX.

An Proreges, vt vulgò dicitur. Nella nomina degli Offi-
ciali teneantur proponere Regi digniores?
Et an ipsemet Rex teneatur eligere digniores ad officia
saecularia, sed non teneatur ad restitutiones eligendi
tantum dignos?
Et an supradicta procedant à fortiori in nominatione
Episcoporum, Abbatum, & c.
Et an pro supradicta nominatione possint Proreges pecu-
niam accipere? Ex p. 6. tr. 6. & Misc. 1. Ref. 2.

§. 1. Videtur respondendum sufficere proponere di-
gnos omnibus dignioribus: nam ad officia saecularia
non tenetur eligere digniores, sed dignos, vt docet
Caietanus, Valquez & alij, quos ego ipse citauit in 2.
part. tract. 1. Miscellaneorum, c. solim. Et ratio est, quia
forma iustitiae distributivae tantum est seruanda necel-
sariò, quando dispensatur aliquod bonum commune,
quod ciuibus debetur: sed in electione haec de qua lo-
quimur, haec officia non sunt bona communia debita
ciuibus, ergo, & c. Secundò, quia iustitia distributiva di-
cit ordinem totius ad partes; haec autem officia publi-
ca non dicunt ordinem totius ad partes, sed tantum or-
dinem ad totum, cum sint instituta in ministerium to-
tius. Tertio eligendo dignum in hoc casu, nulli irrogat-
ur iniuria; non Republica, cum eligatur dignus &
sufficiens, nec ipsi digniori, quia cum haec officia non
sint instituta in premium & vtilitatem digniorum, non
debentur ipsis ex iustitia. Quarto, Republica constituit
Regem vt supremum Ministrum, qui possit eligere re-
liquos Ministros inferiores, sicut constituitur Oecon-
omus ad eligendos operarios in domo Domini sui: sed
Oeconomus non tenetur ex iustitia distributiva elige-
re digniores: ergo nec Rex.

2. Sed his non obstantibus ego puto Proreges tene-
ri ad proponendum Regi pro officijs digniores: quia
communis opinio est ipsosmet Reges teneri eligere
digniores etiam ad officia saecularia; & ita praeter Mal-
derum, Reginaldum, Valentiam, Turrianum, Rebel-
lium, Vegam, Ioannem de la Cruz, & alios, quos ipse
citauit in d. res. tenet etiam Ioannes Vvigers de iust. &
iur. tr. 7. c. 1. dub. 3. n. 7. Anguianus de legib. lib. 2. contr.
8. n. 30. & 33. Syluius in 2. 2. D. Thoma, q. 63. art. 2. que-
ritur 6. Tannetus tom. 1. disp. 4. q. 8. dub. 2. n. 22. Lessius
lib. 2. c. 3. dub. 3. n. 15. Salonijs tom. 1. in 2. 2. q. 63. a. 2.
c. 1. Peguera in Pract. crim. c. 7. n. 10. Sotus de iust. lib.
3. q. 6. a. 4. Aragonius in 2. 2. q. 6. Gutierrez. Canon. q. lib. 2.
c. 1. n. 2. Molria de Primogenit. lib. 2. c. 1. n. 66. Grama-
ticius conf. 6. n. 11. Bancz in 2. 2. q. 63. a. 21. concl. 4. & Villa-
lobos

Quae hic est
supra Resol.
135. & hic
infra in Res.
136.

Sup. hoc si-
gnatet in
Res. seq.

